

Projekt Planu Ochrony dla obszaru NATURA 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037

II SPOTKANIE ZESPOŁU LOKALNEJ WSPÓŁPRACY

Ekspertyza chiropterologiczna – prezentacja wyników I etapu badań terenowych

Autorzy Joanna Furmankiewicz
Monika Wołczycka
Klementyna Klimek
Anna Rutana
Aneta Zapart

Wrocław, 10 grudnia 2020 r.

Gatunki nietoperzy – przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037:

- mopek *Barbastella barbastellus* 1308
- nocek duży *Myotis myotis* 1324
- nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme* 1318
- nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* 1323

Mopek

Nocek Bechsteina

1 etap badań chiropterologicznych: maj i sierpień 2020 r.

Teren badań

płd.-zach. część – około 30% Obszaru

Metody badań

- poszukiwanie kryjówek nietoperzy w budynkach,
- nasłuchy detektorowe na żerowiskach i w jaskiniach Połomu,
- odłowy nietoperzy na żerowiskach i w jaskiniach Połomu,
- badania radiotelemetryczne nietoperzy rojących się przy jaskiniach Połomu

Poszukiwanie kryjówek nietoperzy w budynkach

Do tej pory przeprowadzono kontrole w następujących miejscowościach:

Chrońnica
Gorzanowice
Grudno
Janochów
Janówek
Jastrowiec
Komarno
Kaczorów
Lipa

Mysłów
Pastewnik
Płonina
Płoszczyna
Podgórki
Pogwizdów
Radzimowice
Radzyń
Stare Rochowice
Świdnik

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Chrośnica 32	za okiennicami	Karlik malutki	pojedyncze osobniki	1
Chrośnica 32	za okiennicami	Mroczek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Chrośnica 23	strych domu	Gatunek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Chrośnica 14	strych domu	Gacek brunatny	kolonia rozrodcza	kilka-kilkanaście
Chrośnica, dom koło czerwonego ceglanego budynku	strych domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka
Chrośnica 67	szczeliny budynku	Karlik nieoznaczony	pojedyncze osobniki	maksymalnie kilka
Chrośnica 20	strych domu	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	maksymalnie kilka
Chrośnica kościół	strych	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka
Chrośnica kościół	strych	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/stanowisko samca	1
Chrośnica stara stodoła	stara stodoła	Nietoperz nieoznaczony	-	-

Chrośnica 14, gacek brunatny na strychu domu (J. Furmankiewicz)

Chrośnica 32, karlik malutki za okiennicami domu (J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Gorzanowice 1	dom	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	-
Janówek 31	strych budynku	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka
Janówek 32	strych domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka
Janówek 32	strych domu	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/stanowisko samca	kilka
Janówek 8	pod okiennicami	Nietoperz nieoznaczony	-	-
Jastrowiec				
Jastrowiec za pałacem otwarta stodoła	stodoła	Nietoperz nieoznaczony	Pojedyncze osobniki	pojedyncze
Jastrowiec Kościół	strych	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	pojedyncze

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Kaczorów, ul. Kamiennogórska 4	strych domu	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Kaczorów, ul. Kamiennogórska 20	strych domu	Nocek duży	kolonia rozrodcza	20-30
Kaczorów poczta, ul. Kamiennogórska 1	strych domu	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/stanowi sko samca	pojedyncze
Kaczorów, ul. Polska 21	przed domem	Mroczek posrebrzany	-	1
Kaczorów, Nowa Wieś 5	podbitka na tarasie	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Kaczorów, ul. Bolkowska 12	strych domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

wroclaw.rdos.gov.pl

Budynek w Kaczorowie, ul. Kamiennogórska 20,
na strychu którego mieści się kolonia nocka dużego, 14.08.2020
(J. Furmankiewicz)

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku
projekt nr POIS.02.04.00-00-0194/17 współfinansowany przez UE ze środków Funduszu Spójności

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Budynek w Kaczorowie, ul. Kamiennogórska 20,
nocek duży i odchody kolonii rozrodczej nocoń na strychu budynku
(J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Komarno 133	pod podbitką	Nocek wąsatek/nocek Brandta	pojedyncze osobniki	1-2
Komarno 131	strych domu	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Komarno 94	pod podbitką	Karlik nieoznaczony	pojedyncze osobniki	1-2
Komarno nieużywany kościół poewangelicki	strych	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka-kilkanaście
Komarno nieużywany kościół poewangelicki	strych domu	Karlik nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka-kilkanaście
Komarno, lipa przy drodze	dziupla w drzewie	Nietoperz nieoznaczony	-	-
Komarno 1	dom	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	3
Komarno 83	dom	Nietoperz nieoznaczony	-	-
Komarno 177	dom	Nietoperz nieoznaczony	-	-

Komarno,
kościół poewangelicki z odchodami gacków i karlików na strychu
(J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Lipa, biblioteka	strych domu	Nocek duży	kolonia rozrodcza	42 i 6 martwych
Lipa 120	pod podbitką	Karlik nieoznaczony (prawdopodobnie malutki)	kolonia rozrodcza	około 100
Lipa 126 a	budka, pod podbitką	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	1-2
Lipa 41	strych domu	Karlik nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Mysłów 109	pod podbitką	Nietoperz nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilkanaście
Mysłów, dawny pałac	pomieszczenia na I i li piętrze	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/stanowisko samca	1
Mysłów, dawny pałac	pomieszczenia na I i li piętrze	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Mysłów, świetlica	strych domu	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Mysłów, budynki gospodarcze przy pałacu	strych domu	Gacek/nocek/karlik nieoznaczone	pojedyncze osobniki	pojedyncze
Mysłów 26	strych domu	Gacek brunatny	kolonia rozrodcza	kilkanaście
Mysłów 14	strych domu	Nocek duży	była kolonia rozrodcza	20-30
Mysłów 4/1	leśniczówka, pod podbitką przy oknach	Nocek wąsatek/nocek Brandta	pojedyncze osobniki	pojedyncze

Budynek świetlicy w Lipie,
na strychu którego mieści się kolonia rozrodcza nocka dużego,
15.06.2020 (J. Furmankiewicz)

Kolonia rozrodcza nocka dużego w Lipie,
15.06.2020 (J. Furmankiewicz)

Odchody kotów na guanie pod kolonią rozrodczą nocka dużego w Lipie,
15.06.2020 (J. Furmankiewicz)

Mysłów 14, budynek, na strychu którego była kolonia rozrodcza nocka dużego, która opuściła kryjówkę po remoncie dachu (J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Pastewnik, radar meteorologiczny na górze Poręba	hangar	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/ stanowis ko samca	1
Pastewnik 70	w szczelinie między ceglami zamurowanego okna	Karlik nieoznaczony	kolonia rozrodcza	50
Pastewnik 11	strych dużego domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka-kilkanaście
Pastewnik 34	strych domu, pod dachówkami	Mroczek późny	kolonia rozrodcza	około 20
Pastewnik, kościół	strych kościoła	Gacek brunatny	kolonia rozrodcza	20-30
Pastewnik, wieża kościoła na cmentarzu	wieża kościoła	Gacek brunatny	pojedyncze osobniki	2
Płonina 44	strych domu	Nietoperz nieoznaczony	-	-
Płoszczyna 62	strych budynku	Nietoperz nieoznaczony	kolonia rozrodcza?	-

Pastewnik 70, budynek, w którym w szczelinach między cegłami znajduje się kryjówka kolonii karlików (J. Furmankiewicz)

Pastewnik, kościół, strych którego zasiedla kolonia gacka brunatnego
(J. Furmankiewicz)

Pastewnik, ruiny kościoła cmentarnego,
pozostałości wieży zasiedla grupa kilku gacków brunatnych (J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Podgórkki 55	strych domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka-kilkanaście
Podgórkki 125	strych domu	Gacek brunatny	kolonia rozrodcza	kilkanaście
Gościniec Kapella na Przełęczy Widok	pod drewnianym obiciem domu	Nocek wąsatek/nocek Brandta	pojedyncze osobniki	1
Łysa Góra, wypożyczalnia nart	szczeliny budynku	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	1
Łysa Górkka, budy za schroniskiem	szczeliny budynku	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	1
Podgórkki, kościół	strych	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Podgórkki 17	dom	Nietoperz nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka

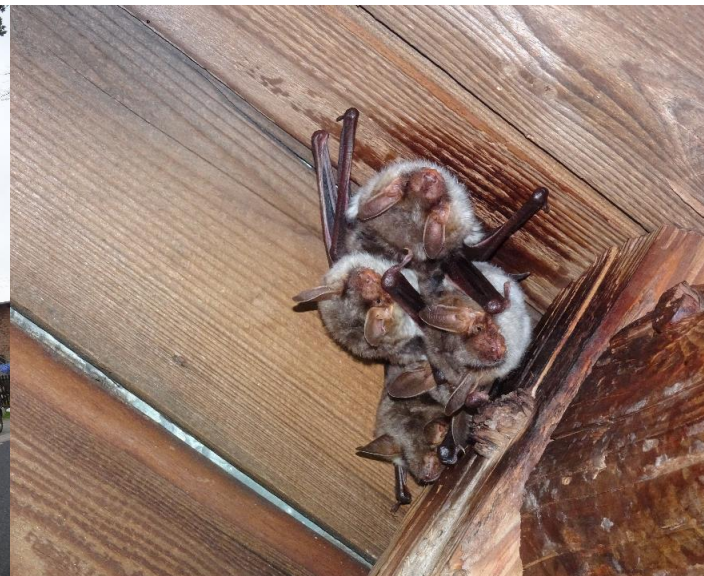
Podgórki 125, dom, którego strych zasiedla kolonia gacka brunatnego
(J. Furmankiewicz)

Kryjówki nietoperzy odnalezione w Obszarze w lipcu i sierpniu 2020 r.

Adres	Rodzaj kryjówki	Gatunek	Rodzaj zgrupowania	Obserwowana/ oszacowana liczebność
Pogwizdów 47f	strych domu	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Pogwizdów 47m	dom	Karlik nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Pogwizdów 47	dom	Gacek nieoznaczony	pojedyncze osobniki	kilka
Pogwizdów, szkoła podstawowa	pod podbitką	Nietoperz nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka
Radzimowice 9	za okiennicami	Nocek Brandta	pojedyncze osobniki	2
Świdnik 4	strych domu	Gacek brunatny	kolonia rozrodcza	20-30
Świdnik 4	strych domu	Nocek duży	jesienne zgrupowanie/stano wisko samca	5
Świdnik 47	strych domu	Gacek nieoznaczony	kolonia rozrodcza	kilka

Radzimowice 9, za okiennicami domu przebywają pojedyncze nocki wąsatki/nocki Brandta
(J. Furmankiewicz)

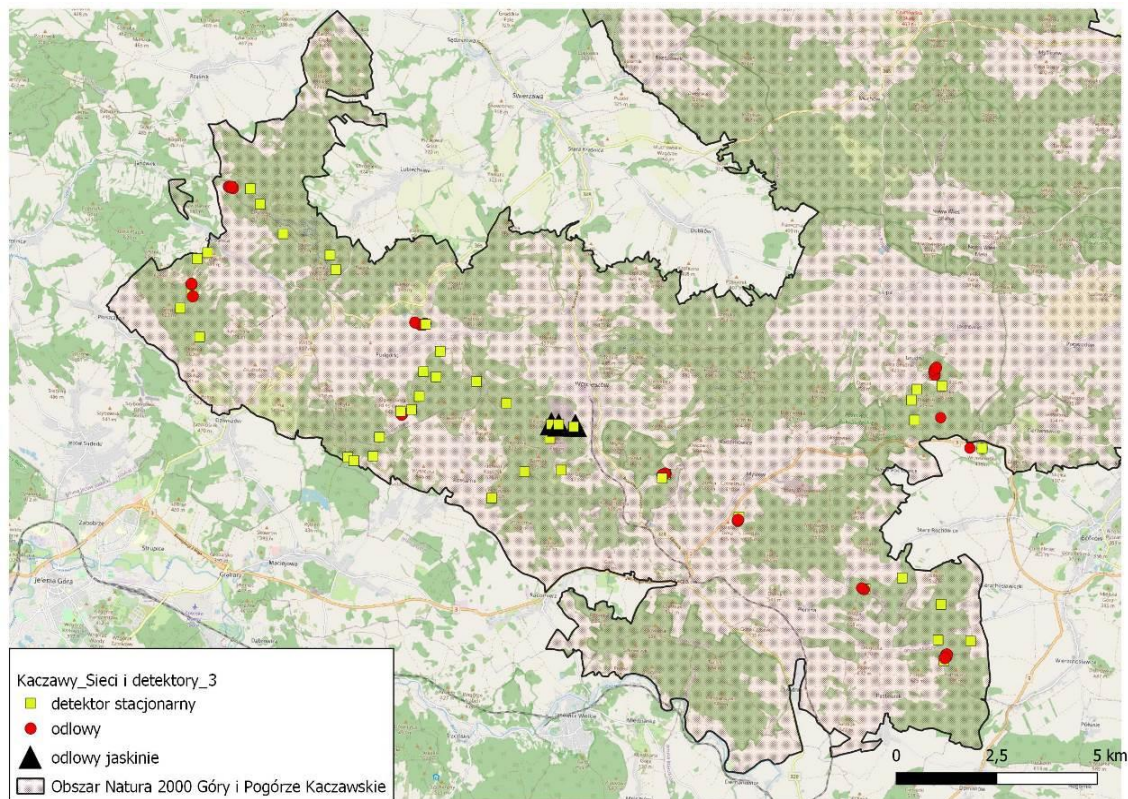
Świdnik 4, dom, którego strych zasiedla kolonia gacka brunatnego i jesienne zgrupowanie nocka dużego (J. Furmankiewicz)

Zagrożenia nietoperzy w ich kryjówkach w budynkach

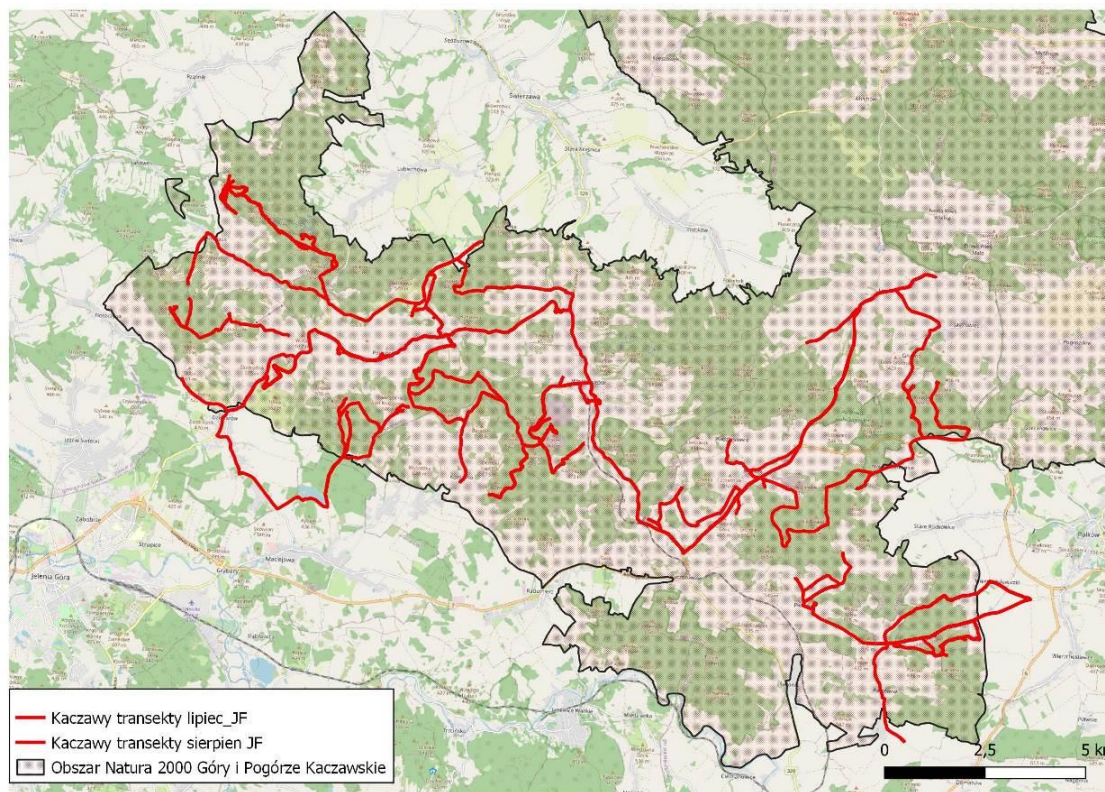
- presja drapieżnicza ze strony kotów, których liczne odchody obserwowano na strychu i na odchodach nocków w Lipie,
- zły stan techniczny dachu świetlicy w Lipie,
- niewłaściwie prowadzone remonty innych budynków zasiedlonych przez nietoperze, i w których potencjalnie mogą znajdować się schronienia innych kolonii

Nasłuchy detektorowe na żerowiskach

Punkty, w których prowadzono odłowy i nasłuchy stacjonarne nietoperzy w pld.-zach. części obszaru do końca sierpnia 2020 r.

Nasłuchy detektorowe na żerowiskach

Transekty, na których prowadzono nasłuchy nietoperzy w pld.-zach. części obszaru do końca sierpnia 2020 r.

Detektor stacjonarny nagrywający nietoperze w punktach nasłuchowych w leśnych żerowiskach, 11.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Monitoring aktywności nietoperzy w jaskiniach Połomu (Szczelina Wojcieszowska, Jaskinia Północna Duża, Jaskinia Nowa, Jaskinia Zimowa) i Jaskini Imieninowej k/ Nowych Rochowic

Montaż detektorów w jaskiniach Połomu,
10.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Monitoring aktywności nietoperzy w jaskiniach

Detektory zamontowane w metalowych skrzynkach w wybranych jaskiniach Połomu,
10.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Monitoring aktywności nietoperzy w jaskiniach

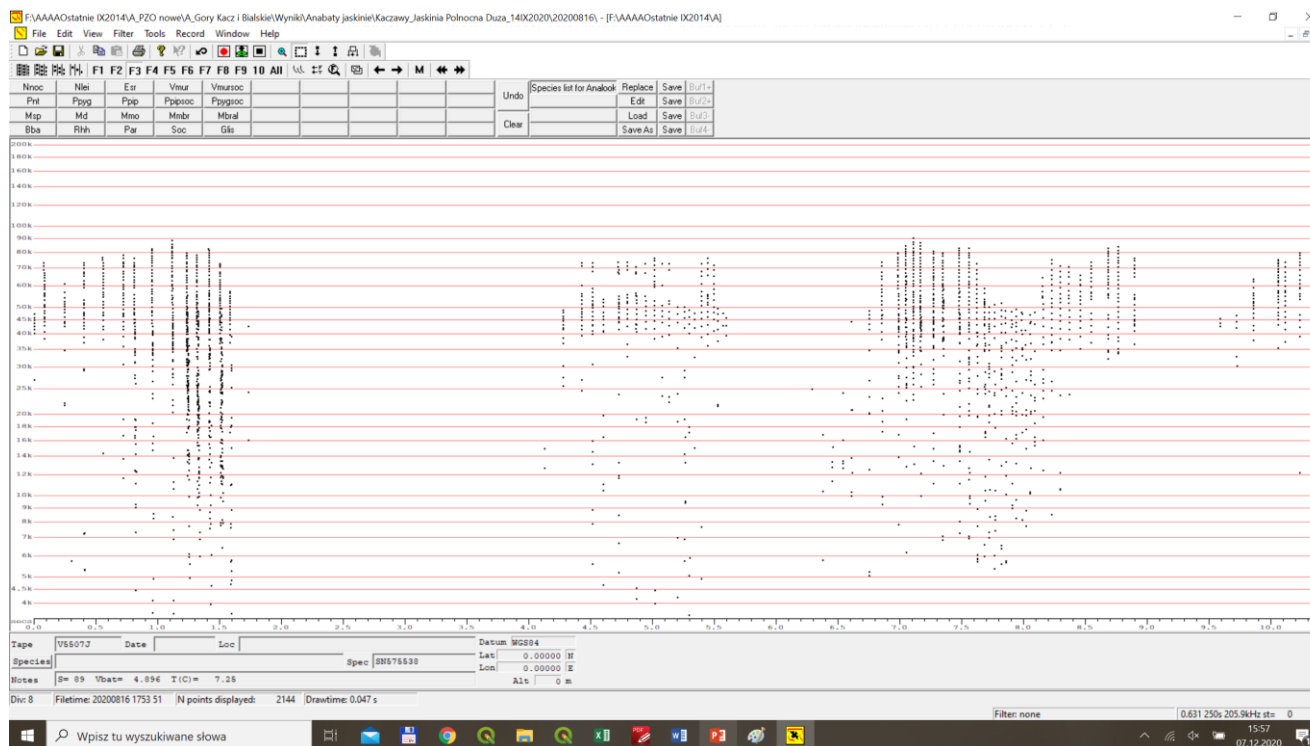

Zestaw detektor i akumulator nagrywający nietoperze w jaskiniach Połomu,
10.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Nasłuchy detektorowe na żerowiskach i w jaskiniach

- nagrania są w trakcie analizy

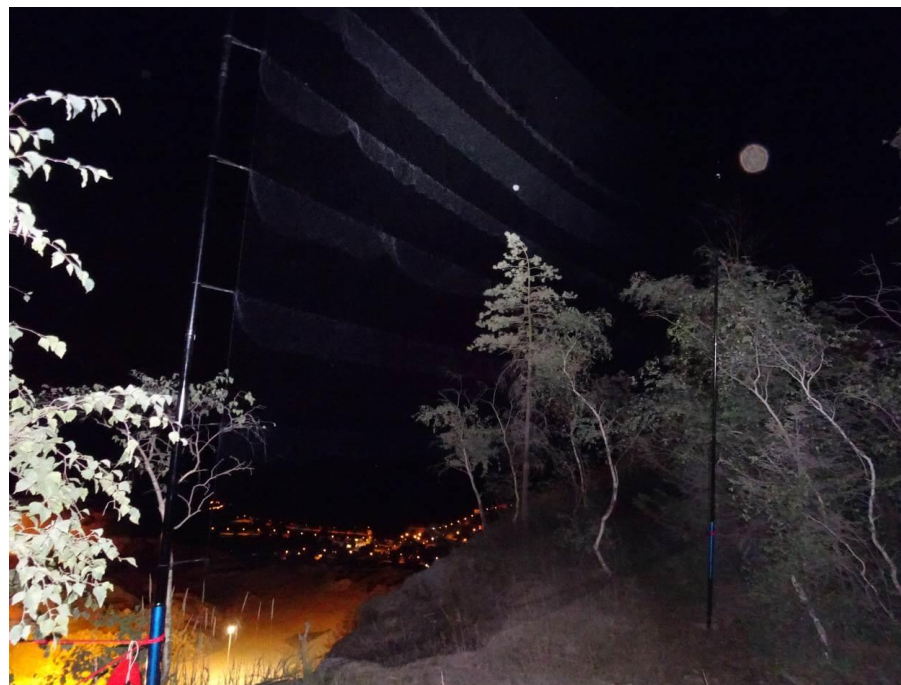

Odłowy nietoperzy na żerowiskach i w jaskiniach Połomu

- W leśnych żerowiskach i trasach przelotu nietoperzy w rejonach: Łysej Góry, Chrośnicy i Okoła, Podgórek, Połomu i Wojcieszowa, Komarna, Grudna, Mysłowa i Pastewnika
- Podczas jesiennego rojenia przy jaskiniach góry Połom w Wojcieszowie

Odłowy nietoperzy na żerowiskach i w jaskiniach Połomu

Pałapka harfowa przy Jaskini Północnej Dużej i sieć chiropterologiczna nad Szczeliną Wojcieszowską w Połomu (J. Furmankiewicz)

Wyniki odłowów nietoperzy w lipcu i sierpniu 2020

F – samica, M – samiec

Miejsce	Data	Nocek duży	Nocek Natterera	Nocek Alkatoe	Nocek Brandta	Nocek wąsatek	Nocek rudy	Nocek nieoznaczony	Karliik malutki	Gacek brunatny	Mopek	Suma
Buczyna nad Podgórkami	21.07.2020	4F, 3M								1F, 3M		11
Las na płn. od Chrońnicy	22.07.2020					3F, 1M						4
Las na pld. od Chrońnicy	20.07.2020				1F						1F	2
Lasek k/ruin folwarku nad Komarnem	23.07.2020	1F, 1M			1F	2F			1F, 1M			7
Las nad Jastrowcem	11.08.2020			1M								1
Góra Miłek	12.08.2020		1M	1F							1M	3
Lasek nad Mysławem	12.08.2020						1M	1				2
Las przy Groszkowie	13.08.2020				1M	1M			1F			3
Las w rejonie Płoniny	13.08.2020				1M							1
Suma		9	1	2	4	7	1	1	3	4	2	34

Nocek wąsatek odłowiony w lesie na płd. od Chrośnicy,
22.07.2020 (J. Furmankiewicz)

Nocek duży odłowiony
w lesie przy ruinach folwarku
koło Komarna, 23.08.2020
(J. Furmankiewicz)

Gacek brunatny odłowiony w buczynie koło Podgórek,
21.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku
projekt nr POIS.02.04.00-00-0194/17 współfinansowany przez UE ze środków Funduszu Spójności

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Gacek brunatny odłowiony w buczynie koło Podgórek,
21.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Buczyna koło Podgórek – miejsce żerowania nocka dużego,
21.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Buczyna koło Podgórek, pokarm nocka dużego – chrząszcz z rodziny biegaczowatych, 21.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Zagrożenia nietoperzy w ich leśnych żerowiskach

- Zagrożenie potencjalne – ruch samochodowy na odcinku drogi krajowej nr 3 przecinającej rezerwat Buki Sudeckie oraz na odcinku leśnym między Świniami a Kłonicą – możliwe kolizje nietoperzy z samochodami
- Zagrożenie potencjalne – prowadzenia gospodarki leśnej w sposób, który prowadzi do pogorszenia jakości żerowisk, tj.:
 - usuwanie martwych i dziuplastych drzew,
 - wycinka drzew,
 - stosowanie chemicznych środków ochrony roślin,
 - zrywka drzew na dużej powierzchni oraz ciężkim sprzętem niszcząca ściółkę leśną stanowiącą siedliska chrząszczy z rodziny biegaczowatych, na które poluje nocek duży.

Rojenie nietoperzy przy jaskiniach Połomu

- Rojenie od sierpnia do października
- Najwyższa aktywność w drugiej połowie sierpnia
- Rojące się gatunki:
 - nocek duży
 - nocek Bechsteina
 - nocek rudy
 - nocek Natterera
 - nocek wąsatek
 - nocek Brandta
 - nocek Alkatoe
 - mopek
 - gacek brunatny

Nocek Brandta rojący się przy Jaskini Północnej Dużej,
25.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Mopek rojący się przy Jaskini Północnej Dużej,
25.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Gacek brunatny rojący się przy Jaskini Północnej Dużej,
25.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Badania radiotelemetryczne nietoperzy rojących się przy jaskiniach Połomu

Koniec sierpnia 2020 r:

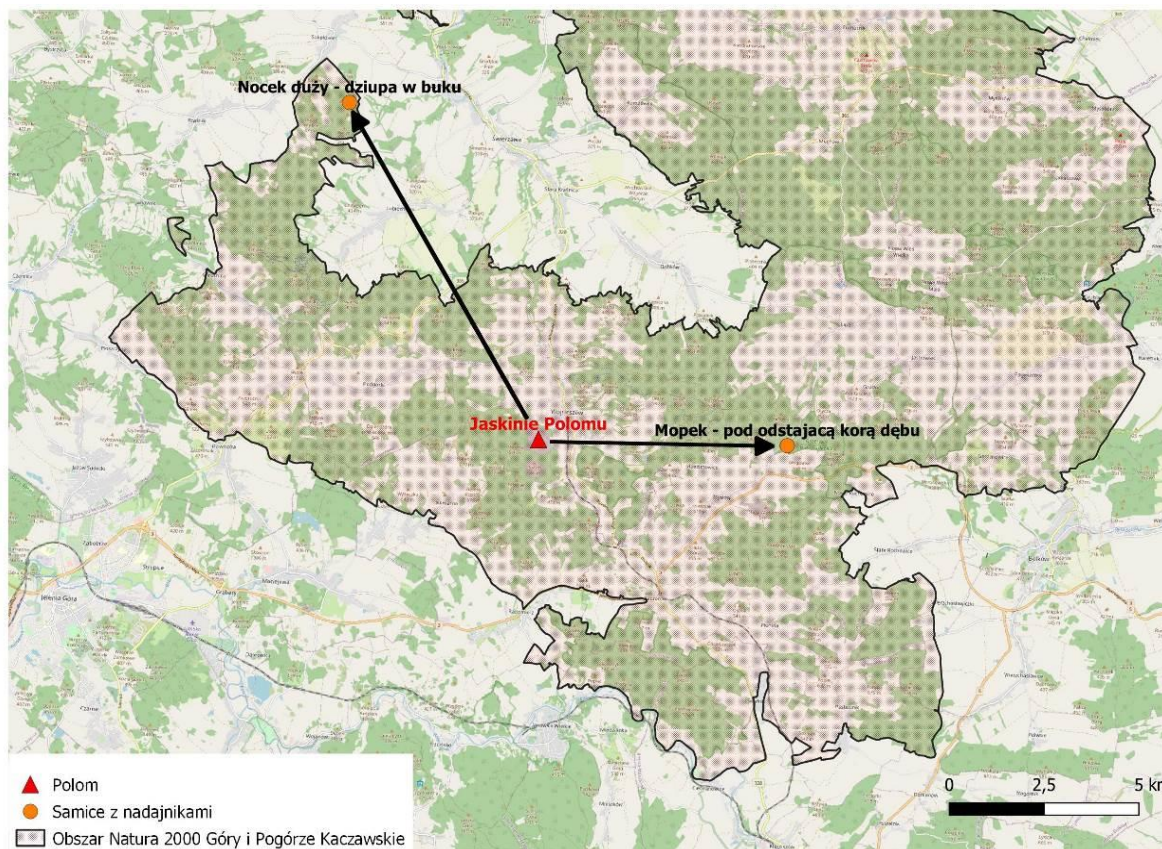
- 1 samica nocka dużego
- 1 samica mopka
- 1 samica nocka Bechsteina

Samica nocka dużego z nadajnikiem przy Szczelinie Wojcieszowskiej, 25.08.2020 (J. Furmankiewicz)

Kryjówki przejściowe rojących się samic nocka dużego i mopka śledzonych za pomocą radiotelemetrii pod koniec sierpnia 2020 r.

Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku
projekt nr POIS.02.04.00-00-0194/17 współfinansowany przez UE ze środków Funduszu Spójności

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Zagrożenia nietoperzy w jaskiniach

- Ruch turystyczny i eksploratorcki w jaskiniach zimą i podczas jesiennej rojenia nietoperzy
- Zagrożenie potencjalne – rozszerzenie pola eksploatacji kopalni Połom na obszar z jaskiniami

Kontynuacja badań lata 2021-2022

- Badania nietoperzy hibernujących w jaskiniach i sztolniach Obszaru
- Badania radiotelemetryczne nietoperzy rojących się przy jaskiniach Połomu
- Określenie aktywności nietoperzy przy jaskiniach Połomu
- Poszukiwania kryjówek w budynkach
- Odłowy i nasłuchy nietoperzy w ich żerowiskach